

וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֲרַת וְגו', (בראשית כו) רַבִּי
 חֲזִיָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נח) וְנִחַדְךָ יְיָ תָמִיד
 וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ וְגו'. הַאִי
 קָרָא אוּקְמוּהָ וְאֶתְמָר. אֲבָל בְּהַאי קָרָא, בֵּיהּ אֶתְתַּקְפוּ
 מֵאֲרֵי מְהִימְנוּתָא דְאַבְטָח לֹון לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְנִחַדְךָ
 יְיָ תָמִיד בְּהַאי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְנִחַדְךָ יְיָ, בִּינוּן
 דְאַמְר וְנִחַדְךָ יְיָ, אֲפֵאֵי תָמִיד. אֲלָא דָּא תָמִיד דְבִין
 הָעֲרַבִּים, דְּאִיהוּ אֶתְתַּקְפוּ תְּחוֹת דְּרוּעִיהּ דְּיִצְחָק, וְדָא
 הוּא חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, מְנַלן מְדוּד דְּכְתִיב, (תהלים
 כג) יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, (ישעיה נח) דָּא אֶסְפְּקִלְרִיא
 דְּנִחַדְרָא, דְּכָל נִשְׁמָתִין אֶתְחַנֵּן לְאַסְתַּבְלָא
 וְלֹאֲתַעֲנָא בְּגוּוּהּ. וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ, הַאִי קָרָא לָאו
 רִישִׁיהּ סוּפִיהּ. אִי נִשְׁמָתִיהּ דְּצַדִּיקָא, (סְלָקָא לְשִׁילָא, ג"א אֶתְחַנֵּי

לשון הקודש

שֶׁל בֵּין הָעֲרַבִּים שֶׁהוּא הַתְּחִיב תַּחַת
 זְרוּעוֹ שֶׁל יִצְחָק, וְזֶהוּ הַחֲלֵק לְעוֹלָם
 הַבָּא. מִנֵּינ לָנוּ? מְדוּד, שְׁכָתוּב (תהלים כג)
 יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ - זו
 הָאֶסְפְּקִלְרִיָּה הַמְאִירָה שֶׁכָּל הַנִּשְׁמוֹת
 נִהְנָוֹת לְהַסְתַּבֵּל וְלְהַתְעַנֵּג בְּתוֹכָהּ.
 וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ - הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין
 רִאשׁוֹ סוּפּוֹ. אִם נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק

וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֲרַת וְגו'.
 רַבִּי חֲזִיָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נח) וְנִחַדְךָ ה'י
 תָמִיד וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ
 וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה
 בְּאֵרוֹהוּ וְנִתְבְּאָר. אֲבָל בַּפְּסוּק הַזֶּה בּו
 הַחֲזִיקוּ בְּעֵלֵי הָאֱמוּנָה שֶׁהַבְּטִיחַ לָהֶם
 לְעוֹלָם הַבָּא. וְנִחַדְךָ ה'י תָמִיד - בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְנִחַדְךָ ה', בִּינוּן שְׁאֵמַר
 וְנִחַדְךָ ה', לָמָּה תָמִיד? אֲלָא זֶה הַתָּמִיד

בְּעֵדוּתָא דְא דְלַעֲלֵא) מָאֵי וְעַצְמַתִּיךְ יַחְלִיץ. אֵלֶּא הָא
 אוֹקְמוּתָא. דָּא תַּחֲתִית הַמַּתִּים, דְּזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַחֲרֵיא מִתֵּיא וְלֹאֲתַקְנָא לֹון לְגַרְמוּי דְּבַר נֶשׁ לְמַתְוֵי
 בְּקַדְמִיתָא בְּגוּפָא שְׁלִים. וְנִשְׁמַתָּא אֶתּוֹסְפַת נְהוּרָא גּוּ
 אֶסְפַּקְלָרִיאָה וְנִתְרָא, לְאַתְנַהֲרָא עִם גּוּפָא לְקוּיָמָא
 שְׁלִים בְּדַקָּא חַזִּי.

וּבְגִין כֶּךָ בְּתִיב, וְחֵיטָּת בְּגֵן רְוָה. מָאֵי כְּגֵן רְוָה, דְּלֹא
 פְּסָקוּ מִיּוֹמֵי עַלְאִין, לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.
 וְהֵאֵי (גּוּפָא) גִּינְתָּא אֶתְשַׁקֵּי מֵינִיה, וְאַתְרֵוּי מֵינִיה תְּדִיר.
 (דף קמא ע"ב) וּכְמוֹצָא מִים, דָּא הַהוּא נְהַר דְּנַגִּיד וְנַפִּיק
 מֵעֵדֵן וְלֹא פְּסָקִין מִיּוֹמֵי לְעֵלְמִין.

תָּא חַזִּי, בִּירָא דְמִיִּין נְבַעִין, הֵאֵי אִיהוּ רְוָא עֲלָאָה
 בְּגוּ רְוָא דְמַהִימְנוּתָא. בִּירָא דְאִית בֵּיה מוֹצָא
 מִים, וְאִיהוּ בִּירָא דְאַתְמַלְיָא מִהַהוּא מוֹצָא מִים,

לשון הקודש

זֶה כְּגֵן רְוָה? שְׁלֹא פּוֹסְקִים מִיּוֹמֵי
 הַעֲלִיּוֹנִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. וְהֵגֵן
 וְהִגּוּרָן הֵזֶה נִשְׁקָה מִמֶּנּוּ וּמִתְרֻוָּה מִמֶּנּוּ
 תְּמִיד. וּכְמוֹצָא מִים – זֶה הַנְּהַר הַהוּא
 שְׁשׂוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֵן, וְלֹא פּוֹסְקִים מִיּוֹמֵי
 לְעוֹלָמִים.

בֵּא רְאָה, בְּאֵר שֶׁל מַיִם נוֹבְעִים זֶהוּ סוּד
 עֲלִיּוֹן בְּתוֹךְ סוּד הָאֱמוּנָה. בְּאֵר שֵׁישׁ בְּהַ
 מוֹצָא מִים, וְהֵיא בְּאֵר שְׁמַתְמַלְאֵת

ועולה למעלה, נ"א נהנית באור של מעלה, מה
 זֶה וְעַצְמַתִּיךְ יַחְלִיץ? אֵלֶּא הִנֵּה פְּרִשׁוּתָא,
 זו תַּחֲתִית הַמַּתִּים. שְׁעַתִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַחֲיוֹת אֶת הַמַּתִּים וּלְתַקֵּן אֶת
 עַצְמוֹת הָאָדָם שִׁיְהִיו כְּבָרָא שׁוֹנָה בְּגוּף
 שְׁלֵם, וְהַנְּשִׁמָּה מוֹסִיפָה אוֹר בְּתוֹךְ
 הָאֶסְפַּקְלָרִיאָה הַמְּאִירָה שְׁתֵּאִיר עִם הַגּוּף
 לְבָרִית שְׁלֵם כְּרָאוּי.

וּמִשׁוּם כֶּךָ בְּתוֹב וְחֵיטָּת כְּגֵן רְוָה. מַה

וְאֵינֹן תִּרְיִן דְּרַגְיִן דְּאֵינֹן חַד, דְּכַר וְנוֹקְבָא בְּחַדָּא
כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חַזִּי, תְּהוּא מוּצָא מִיָּם וְתְהוּא בִּירָא אֵינֹן חַד,
וְאִקְרִי כְּלָא בְּאֵר. דְּהָא תְהוּא מְקוּרָא דְעֵייל,
וְלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וּבִירָא אֶתְמַלִּי. וּמֵאן דְּאֶסְתַּבַּל
בְּבִירָא דָּא, אֶסְתַּבַּל בְּרֹזָא עֲלָאָה דְמְהִימְנוּתָא, וְדָא
הוּא סִימְנָא דְאַבְחָן, דְּמִשְׁתַּדְּלִי לְחַפּוּר בִּירָא דְמִיָּא
נֹו רֹזָא עֲלָאָה, וְלִית לְאַפְרָשָׁא בִּין מְקוּרָא וּבִירָא
וְכְלָא חַד.

וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רַחוּבוֹת (בראשית כו). רְמִיז דְּזַמְיִנִין בְּנֹוי
לְמַפְלַח וּלְאַתְקַנָּא תְּאִי בִירָא כְּדָקָא חַזִּי,
בְּרֹזָא דְקַרְבְּנִין וְעֵלְזוּן. בְּגִוּוּנָא דָּא, (בראשית ב) וַיִּנְיַחְהוּ
בְּנֹו עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, אֵלִין קַרְבְּנִין וְעֵלְזוּן וּבְגִין
דָּא, יִתְפַּשְׁטוּן מִבּוּעוּי לְכָל סְטְרִין כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,

לשון הקודש

סוד עליון, ואין להפריד בין המקור
והבאר, והכל אחד.

וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רַחוּבוֹת - רְמִיז שְׁעֵתִידִים
בְּנֹוי לְעַבְדָּהּ וּלְתַקְנָהּ אֶת הַבְּאֵר הַזֶּה כְּרִאוּי
בְּסוּד הַקַּרְבָּנוֹת וְהַעוֹלוֹת. כְּמוֹ כֵּן,
(בראשית ב) וַיִּנְיַחְהוּ בְּנֹו עֵדֶן לְעַבְדָּהּ
וּלְשִׁמְרָהּ. אֵלִין הַקַּרְבָּנוֹת וְהַעוֹלוֹת.
וּמִשּׁוּם זֶה יִתְפַּשְׁטוּן מִעֵינֹתָיו לְכָל
הַצְּדָדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ה) וַיִּפּוּצוּ

ממוצא המים ההוא, והם שתי דרגות
שהן אחת, זכר ונקבה יחד כְּרִאוּי.

וּבְאֵר וּרְאָהּ, אוֹתוֹ מוּצָא מִיָּם וְאוֹתָהּ
בְּאֵר הֵם אֶחָד, וְהַכֹּל נִקְרָא בְּאֵר, שְׁתֵּרֵי
אוֹתוֹ הַמְּקוּר שְׁמִכְנִים וְלָא פּוֹסֵק
לְעוֹלָמִים, וְהַבְּאֵר מִתְמַלְאֵת. וּמִי
שְׁמִסְתַּבַּל בְּבְּאֵר הַזֶּה, מְסַתַּבַּל בְּסוּד
הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הָאֱמוּנָה. וְזֶהוּ סִימְנָא הָאֲבוּת
- שְׁמִשְׁתַּדְּלִים לְחַפּוּר בְּאֵר מִיָּם בְּתוֹךְ

(משלי ה) וַיִּפּוּצוּ מֵעֵינֵיךָ חוּצָה בְּרַחֲבֵת פְּלָגֵי מַיִם, וּבְגִין
כָּךְ וַיִּקְרָא שְׁמָה רַחֲוֹבוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְוֹנָה
בְּרַחֲוֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ. הֵיאִי קָרָא אֵיהּ רַזָּא
עֲלָאָהּ. מָאִי חֲכָמוֹת, אֲלִין חֲכָמָה עֲלָאָהּ וְחֲכָמָתָא
זַעֲרָא דְאֵתְבִלִּילַת בָּהּ בְּעֲלָאָהּ וְשָׂרִיא בָּהּ.

בַּחוּץ תִּרְוֹנָה. תָּא חָוִי, חֲכָמָה עֲלָאָהּ אֵיהּ סְתִימָא
דְּכָל סְתִימִין, וְלֹא אֲתִידַע וְלֹא אֵיהּ
בְּאֵתְנִלְיָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (איוב כח) לֹא יָדַע אָנוּשׁ
עֲרֵבָה וְגו', כִּד אֲתַפְּשִׁיט לְאֵתְנִהָרָא, אֲתַנְהָרָא בְּרַזָּא
דְעֲלָמָא דְאֵתִי, וְעֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַבְּרִי מֵינִיה. כִּד תִּתֵּן
עֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַבְּרִי בְּיוֹ"ד, וְאֲתַפְּסִיא הֵיאִי חֲכָמָה תִּמְן
וְאִינוּן חַד. בְּזַמְנָא דְאֲתַעֲתֵד (נ"א דְאֲתַעֲטֵר נ"א דְאֲתַעֲבֵד) כְּלָא
בְּרַזָּא דְעֲלָמָא דְאֵתִי כִּד קָאֲמַרְן, כִּדִּין הוּא חֲדוּה

לשון הקודש

העליונה היא סתומה של כל הסתומים,
ולא נודעת ואינה בגלוי, כמו שצאמר
(איוב כח) לא ידע אנוש ערבה וגו'.
כשמתפשטת להאיר, מאירה בסוד
העולם הבא, והעולם הבא נברא
ממנה, כפי ששנינו, העולם הבא נברא
ביו"ד, והחכמה הזו נכסית שם, והם
אחד בזמן שמתיצב ושמעט נ"א ששעשהו

מעֵינֵיךָ חוּצָה בְּרַחֲבֵת פְּלָגֵי מַיִם,
ומשום כך וַיִּקְרָא שְׁמָה רַחֲוֹבוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שם א) חֲכָמוֹת
בַּחוּץ תִּרְוֹנָה בְּרַחֲוֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ.
הפסוק הזה הוא סוד עליון. מה זה
חכמות? אלו החכמה העליונה והחכמה
הקטנה שנכללת בעליונה ושורה בה.
בחוץ תרונה - בא ראה, החכמה

לְאַתְנַהֲרָא, וְכֹלֵא בַחֲשָׁאי דְלֵא אֲשֶׁתִּמַּע לְבַר לְעֵלְמִין.

תוּ בְעֵיִא לְאַתְפִּשְׁטָא, וְנָפִיק מֵהַאי אֲתַר אֲשָׂא וּמֵיִא וְרוּחָא, כְּמָה דְאַתְמָר. וְאַתְעֵבִיד חַד קָלָא דְנִפְקָא לְבַר וְאַשְׁתִּמַּע, כְּמָה דְאַתְמָר. כְּדִין מִתְמָן וְלַהֲלֹן אִיהוּ חוּץ, דְהָא לְגוּ בַחֲשָׁאי אִיהוּ דְלֵא אֲשֶׁתִּמַּע לְעֵלְמִין, הֲשֵׁתָא דְאַשְׁתִּמַּע רָזָא, אֲקָרִי חוּץ, מִכָּאן בְּעֵי בַר נֵשׁ לְאַתְקֵנָא בְּעֵבִידְתִּיהּ וְלִשְׂאָלָא.

בְּרַחֲוֹבוֹת, מָאן רַחֲוֹבוֹת, דָּא הֵהוּא רְקִיעָא דְכִיָּה כָּל כְּבִיָּא דְנִהְרִין, וְאִיהוּ מִבּוּעָא דְמִימּוֹי לָא פְסֻקִין. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעַדֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וְאִיהוּ רַחֲוֹבוֹת. וְתַמָּן תַּתֵּן קוּלָהּ, עֲלָאָה וְתַתָּאָה וְכֹלֵא חַד.

לשון הקודש

שְׁנֵשְׁמַע הַסּוּד נִקְרָא בַחוּץ. מִכָּאן צָרִיךְ אָדָם לְהִתְקִין אֶת מַעֲשָׂהוּ וּלְבַקֵּשׁ בְּרַחֲוֹבוֹת – מִי הַרְחֹבוֹת? זֶה הַרְקִיעַ הֵהוּא שְׂכּוֹ מְאִירִים כָּל הַפּוֹכְכִים, וְהוּא הַמַּעַן שְׁאִין מִימּוֹי פּוֹסְקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעַדֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. וְהוּא רַחֲוֹבוֹת, וְשֵׁם תַּתֵּן קוּלָהּ, עֲלִינָהּ וְתַתֵּן, וְהַכֵּל אֶחָד.

הַכֵּל בַּסּוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, כְּפִי שֶׁאֲמַרְנוּ. אִזּוּ הִיא הַשְּׂמִחָה לְהִיּוֹת מְאִירָה, וְהַכֵּל בַּחֲשָׁאי, שְׂלֵא נִשְׁמַע בַּחוּץ לְעוֹלָמִים.

עוֹד רוֹצֵה לְהִתְפַּשֵּׁט, וְיוֹצֵאִים מִן הַמְּקוֹם הַזֶּה אֵשׁ וּמִים וְרוּחַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְנַעֲשִׂים קוֹל אֶחָד שִׁיּוֹצֵא בַחוּץ וְנִשְׁמַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. אִזּוּ מִשָּׁם וְלַהֲלֹן זֶהוּ חוּץ. הָרִי בַפְּנִים הוּא בַחֲשָׁאי, שְׂלֵא נִשְׁמַע לְעוֹלָמִים. עֲבָשׁוּ

וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) הֲכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ
וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ וְגו'. הֲכֵן בַּחוּץ, כְּמָה
דְּאִתְמַר. דְּכְתִיב בַּחוּץ תְּרוֹנָה, דְּהָא מִכָּאן קִיּוּמָא
עֲבִידָא לְאִתְתַּקְנָא וּמְלָה לְשִׂאֲלָה, דְּכְתִיב, (דברים ד) כִּי
שָׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוּנִים וְגו', וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד
קִצֵּה הַשָּׁמַיִם.

וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ, דָּא (בראשית כז) שָׂדֶה אֲשֶׁר בְּרָכּוּ
יְיָ. וּבִתֵּר דִּינְדַע בְּר נָשׁ רִזָּא דְחֲכַמְתָּא
וַיִּתְקִין גְּרַמְיָה בָּהּ, מַה כְּתִיב אַחַר, וּבְנִיתָ בֵּיתְךָ. דָּא
נִשְׁמַתָּא דְּבֵר נָשׁ בְּגוֹפִיָּה, דִּיִּתְתַּקֵּן וַיִּתְעַבֵּד גְּבַר
שְׁלָיִם. וְעַל דָּא פִּד חֲפַר יִצְחָק וְעַבְד בִּירָא בְּשָׁלָם,
לְהֵהוּא שְׁלָם (נ"א לְמַחְוֵי שְׁלָיִם) קָרִי לִיָּה רְחוּבוֹת, וְכֹלָא
כְּדָקָא יְאוּת. וּפְאִין אֵינּוּן צְדִיקָא דְּעוֹבְדֵיחוּן לְגַבֵּי
קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא לְקִיּוּמָא עֲלֵמָא. דְּכְתִיב, (משלי ב) כִּי
יִשְׂרָיִם יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ, יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ. וְהָא אוּקְמוּתָהּ.

לשון הקודש

בְּרָכּוּ ה'. וְאַחַר שִׁינְדַע הָאָדָם אֵת סוּד
הַחֲכָמָה וַיִּתְקִין אֵת עֲצָמוֹ בָּהּ, מַה כְּתוּב
אַחַר כֵּן? וּבְנִיתָ בֵּיתְךָ. זוֹ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל
אָדָם בְּגוֹפּוֹ, שִׁיתְתַּקֵּן וַיַּעֲשֶׂה אִישׁ שְׁלָם.
וְעַל כֵּן, כְּשֶׁחֲפַר יִצְחָק וַעֲשֶׂה כְּאֵר
בְּשָׁלוֹם, לְאוֹתוֹ הַשָּׁלוֹם וְשִׁוְיָהּ שְׁלָם קָרָא
רְחוּבוֹת, וְהַכֵּל כְּרֵאוּי. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים
שִׁמְעֵשִׂיהֶם לְקַבְּלָהּ לְקַיֵּם אֵת הָעוֹלָם,

וּמִשׁוּם זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) הֲכֵן
בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ וְגו'.
הֲכֵן בַּחוּץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכַתוֹב בַּחוּץ
תְּרוֹנָה, שְׁהָרִי מִכָּאן עוֹמֵד הַמַּעֲשֶׂה
לְהִתְתַּקֵּן וְדְבַר לְשִׂאֲלָה, שְׁכַתוֹב (דברים ד)
כִּי שָׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוּנִים וְגו',
וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם.
וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ - זוֹ הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר

וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק (בראשית כז). אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב,
 (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא
 לַיְלָה, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ וְאֶתְמַר. אֲבָל תָּא חַזִּי, כָּל
 עוֹבְדוֹי דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ אֵינּוֹן מְלִין דְקֻשׁוּט
 וְכֻלָּא בְרָזָא עֲלָאָה. וְכָל מְלוֹי דְאוֹרֵייתָא, כְּלָהוּ מְלִי
 מְהֵימְנוּתָא וְרִזִּין עֲלָאִין כְּדָקָא יֵאוּת.

וְתָא חַזִּי, לָא זָכָה יִצְחָק כְּאַבְרָהָם, דְלָא סָמוּ עֵינָיו
 וְלָא כְהוּ. אֲבָל רָזָא עֲלָאָה אֵיהוּ הַכָּא, רָזָא
 דְמְהֵימְנוּתָא. כְּמָה דְאֶתְמַר, דְכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לְאוֹר יוֹם, דָּא אַבְרָהָם, דְאֵיהוּ נְהוֹרָא דִימָמָא. וְנְהוֹרָא
 דִילִיָּה אָזִיל וְנְהִיר וְאֶתְתַּקַּף כְּתַקוּנָא (דף קמב ע"א) דִיּוֹמָא.

וּבְגִין כֵּן, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) וְאַבְרָהָם זָקַן בָּא
 בְּיָמָיו, בְּאֵינּוֹן נְהוֹרִין דְנְהָרִין. וְאֵיהוּ סִיב, (ד"א
 ל"ג וְנְהִיר כְּדִין אָזִיל וְנְהִיר) כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (משלי ד) הוֹלֵךְ וְאוֹר

לשון הקודש

כְּרֵאוּי.

וּבָא וְרָאָה, לָא זָכָה יִצְחָק כְּמֹו אַבְרָהָם,
 שְׁלָא סָמוּ עֵינָיו וְלָא כְהוּ. אֲבָל כָּאֵן הוּא
 סוּד עֲלִיּוֹן, סוּד הָאֲמוּנָה, כְּמֹו
 שְׁנַתְבָּאָר, שְׁכַתּוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
 יוֹם. זֶה אַבְרָהָם, שֶׁהוּא אוֹר הַיּוֹם, וְאוֹרוֹ
 הוֹלֵךְ וּמְאִיר וּמְתַחַק כְּתַקוּן הַיּוֹם.

וּמַשּׁוּם כֵּן מַה כְּתוּב? וְאַבְרָהָם זָקַן בָּא
 בְּיָמָיו, בְּאוֹתָם הָאוֹרוֹת שְׁמֵאִירִים.

שְׁכַתּוּב כִּי יִשְׂרָיִם וְשִׁכְנוּ אֶרֶץ, וְשִׁכְנוּ
 אֶרֶץ, וְהָרִי פְרִשׁוּתָהּ.

וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כְּתוּב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם
 וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה. תְּפַסּוּק הַזֶּה בְּעֲרוּהוּ
 וְנִתְבָּאָר. אֲבָל בָּא רָאָה, כָּל מַעֲשֵׂי
 הַקּוּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, כְּלָם הֵם דְבָרֵי אֱמֶת,
 וְהַכֵּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן. וְכָל דְבָרֵי הַתּוֹרָה
 כְּלָם דְבָרֵי אֲמוּנָה וְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים